

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **M. E.**, zastoupený JUDr. Michalem Kačmaříkem, advokátem se sídlem Poštovní 39/2, Ostrava, proti žalovanému: **Krajský soud v Brně**, se sídlem Rooseveltova 648/16, Brno, o poskytnutí ochrany proti nečinnosti žalovaného při vyřizování stížnosti žalobce ze dne 21. 10. 2020, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 31. 3. 2021, č. j. 30 A 35/2021-23,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádnému z účastníků **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce advokátu JUDr. Michalu Kačmaříkovi **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v úhrnné výši 8 228,-Kč. Tato částka bude jmenovanému vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Náklady zastoupení žalobce nese stát.

Odůvodnění:

[1] Včas podanou kasační stížností napadl žalobce v záhlaví uvedené usnesení Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), jímž byla podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. pro nedostatek podmínek řízení odmítnuta jeho žaloba na ochranu proti nečinnosti, jež

měla spočívat v nevyřízení žalobcovy stížnosti ze dne 21. 10. 2020, adresované „*kabinetu předsedy Krajského soudu v Brně*“, na postup soudkyně trestního úseku JUDr. Jaroslavy Bartošové ve věci jeho žádosti o poskytnutí kopie trestního spisu sp. zn. 40 T 6/2015.

[2] Úvodem krajský soud konstatoval, že žalovaný nebyl nečinný, neboť na uvedené podání žalobce reagoval místopředseda krajského soudu pro trestní úsek dopisem ze dne 11. 1. 2021, v němž žalobce upozornil, že z pozice soudního funkcionáře nemůže zasahovat do postupů a rozhodování senátů svého soudu. Postup senátu 40 T 6/2015 byl přitom vyššími soudy shledán jako správný.

[3] V dalším se krajský soud zabýval povahou podání žalobce z hlediska možné soudní ochrany. Dospěl přitom k závěru, že s ohledem na tematickou odlišnost nelze žalobcovo podání (ač tak bylo formálně označeno) hodnotit jako stížnost ve smyslu § 164 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích (dále jen „zákon o soudech a soudcích“). Jen takovéto podání a způsob jeho vyřízení by však spadaly pod přezkumnou pravomoc správních soudů. V daném případě žalobce požadoval po soudním funkcionáři přezkum postupu soudkyně při rozhodování o poskytnutí kopie trestního spisu v souvislosti s jeho návrhem na povolení obnovy řízení. Jednalo se tak o podání související s rozhodovací činností soudu, kde je možnost přezkumu úkonu soudu ve správním soudnictví pro nedostatek pravomoci vyloučena. Za této situace se již krajský soud nezabýval otázkou, zda žalobce pro ochranu svých práv zvolil adekvátní žalobní typ.

[4] Kasační stížnost podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) z důvodů, jež sice výslovně neoznačil, v daném případě však připadá v úvahu pouze kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy nezákonnost usnesení o odmítnutí návrhu. Konkrétně namítal, že krajský soud nesprávně vyhodnotil povahu úkonu předsedkyně trestního senátu, který dle jeho názoru v části odmítnutí pořízení fotokopie trestního spisu nebyl úkonem v rámci rozhodovací pravomoci soudu, ale úkonem při výkonu státní správy soudu. Poukázal přitom na ustanovení § 65 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád (dále jen „trestní řád“), jež stanoví, že „*obviněný, poškozený a zúčastněná osoba, jejich obhájci a zmocněnci mají právo nahlížet do spisů, s výjimkou protokolu o hlasování a osobních údajů svědka podle § 55 odst. 2, činit si z nich výpisky a poznámky a pořizovat si na své náklady kopie spisů a jejich částí*“. Jedná se tedy dle jeho názoru o veřejné subjektivní právo.

[5] Pokud má toto právo obviněný, tím spíše je má stěžovatel jako odsouzený za situace, kdy trestní řízení proti němu je pravomocně skončeno a nehrozí zmaření jeho zákonného účelu. Dle názoru stěžovatele přitom nejde o přezkoumání postupu soudu při výkonu jeho nezávislé rozhodovací činnosti, ale na soud je nutno pohlížet při vyřizování této agendy jako na správní orgán *sui generis*. Bližší argumentaci k tomuto názoru stěžovatel neuvedl, má však za to, že krajský soud neměl jeho žalobu odmítnout, nýbrž ji měl věcně posoudit a poté rozhodnout. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že napadené usnesení považuje za zákonné a věcně správné.

[7] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v rozsahu uplatněného stížnostního bodu, přičemž neshledal vady ve smyslu § 109 odst. 4 s. ř. s.,

pokračování

k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[8] Úvodem Nejvyšší správní soud předesílá, že stěžovatel se ochrany svých práv domáhal v rámci žaloby proti nečinnosti správního orgánu. Tento svůj úmysl potvrdil a zdůraznil i v kasační stížnosti (respektive jejím doplnění sepsaném advokátem dne 17. 6. 2021). Tímto typem žaloby se ovšem lze podle § 79 odst. 1 s. ř. s. domáhat pouze vydání rozhodnutí či osvědčení. V projednávané věci se však stěžovatel evidentně vydání žádného rozhodnutí či osvědčení nedomáhá, jeho cílem je pouze obdržení fotokopie trestního spisu, přičemž napadeným úkonem je sdělení místopředsedy krajského soudu pro trestní úsek ohledně vyřízení stěžovatelovy stížnosti v této věci. Již jen z tohoto důvodu by tedy jeho žaloba nebyla věcně projednatelná. Krajský soud, jak bylo již uvedeno výše, se touto stránkou věci nezabýval, neboť dospěl k závěru, že úkon učiněný místopředsedou krajského soudu pro trestní úsek vůbec nepodléhá přezkumu ve správním soudnictví, proto není třeba odstraňovat nedostatky žaloby ani poučovat stěžovatele o možné změně žalobního typu, který by více odpovídal povaze projednávané věci, neboť by to stejně nemohlo vést k jeho úspěchu v řízení. Nejvyšší správní soud se proto v dalším zabýval právě otázkou povahy úkonu žalovaného.

[9] V meritu sdílí Nejvyšší správní soud názor krajského soudu především v tom, že podání stěžovatele ze dne 21. 10. 2020 není z důvodu omezeného okruhu stížnostních důvodů, s nímž se jeho obsah nekryje, stížností ve smyslu § 164 odst. 1 zákona o soudech a soudcích, a jeho vyřízení tedy nespadá do režimu zákona upravujícího výkon státní správy soudů. Podle tohoto ustanovení *„jsou fyzické a právnické osoby oprávněny obracet se na orgány státní správy soudů se stížnostmi, jen jde-li o průtahy v řízení nebo o nevhodné chování soudních osob anebo narušování důstojnosti řízení před soudem.“* To ostatně nepřímou připouští i sám stěžovatel, který v kasační stížnosti (respektive v jejím doplnku sepsaném advokátem) již netvrdí, že by jeho podání spadalo pod toto ustanovení, ale dovozuje, že jako správní orgán *sui generis*, vystupuje soud i při realizaci jeho práva nahlížet do spisu a pořizovat si z něj výpisy či kopie podle trestního řádu.

[10] Tento právní názor však Nejvyšší správní soud nesdílí. Ustanovení § 65 trestního řádu je systematicky zařazeno v ČÁSTI PRVNÍ (Společná ustanovení), HLAVĚ TŘETÍ (Obecná ustanovení o úkonech trestního řízení), Oddílu šestém (Nahlížení do spisů), trestního řádu a nahlížení do spisu či pořizování výpisů a kopií je jednoznačně definováno jako úkon v rámci rozhodovací činnosti soudu. Na povaze tohoto úkonu nic nemění ani skutečnost, že v současné době proti stěžovateli žádné trestní řízení vedeno není, ale naopak, že se sám snaží řízení prostřednictvím návrhu na povolení obnovy vyvolat. Společná ustanovení totiž dopadají na všechny fáze trestního řízení, tedy jak na přípravné řízení, tak na řízení před soudem, včetně rozhodování o povolení obnovy řízení.

[11] Nejvyšší správní soud tak má za to, že krajský soud nepochybil, pokud dospěl k závěru, že postup předsedkyně trestního senátu krajského soudu při vyřizování žádosti stěžovatele o pořízení kopie trestního spisu v souvislosti s jeho návrhem na povolení obnovy řízení nespadá do přezkumné pravomoci správního soudu, a že je tudíž z pravomoci soudu vyloučeno i přezkoumání následného sdělení místopředsedy krajského soudu pro trestní úsek ze dne 11. 1. 2021 v uvedené věci. Zákonností postupu předsedkyně trestního senátu se tak v daném případě mohou zabývat pouze vyšší soudy (vrchní soudy,

či Nejvyšší soud) v rámci rozhodování o povolení obnovy trestního řízení, nikoliv správní soudy, jejichž pravomoc se omezuje na přezkum zákonnosti úkonů orgánů veřejné správy.

[12] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že napadené usnesení krajského soudu je zákonné, kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1, *in fine*, s. ř. s. zamítl.

[13] Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení ze zákona, žalovaný byl ve věci úspěšný, nevznikly mu však náklady přesahující běžný rámec jeho úřední činnosti, Nejvyšší správní soud proto nepřiznal náhradu nákladů řízení žádnému z účastníků (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

[14] Ustanovený zástupce stěžovatele advokát JUDr. Michal Kačmařík učinil ve věci dva hlavní úkony právní služby (§ 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhl. č. 177/1996 Sb.), za něž mu náleží odměna vypočtená podle § 7 a § 9 odst. 4, písm. d) cit. vyhl. v úhrnné výši 6 200,-Kč, a náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 4 cit. vyhl. v úhrnné výši 600,-Kč, celkově tedy 6 800,-Kč. Vzhledem k tomu, že jmenovaný je plátcem DPH, navyšuje se uvedená částka podle § 57 odst. 2 s. ř. s. o 21%, takže celkově náleží k úhradě 8 228,-Kč. Uvedená částka bude jmenovanému vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Náklady zastoupení žalobce v řízení o kasační stížnosti nese stát (§ 60 odst. 4 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. března 2023

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu